

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเอาแนวความคิดแบบจำลองของไทยเลอร์มาประยุกต์ใช้ในการประเมินผลิตภัณฑ์ (Product Evaluation) ของโครงการประชุม ซึ่งเน้นเฉพาะการติดตามผลพฤติกรรมการสอนตามการรับรู้ของอาจารย์ที่ผ่านการประชุมจากโครงการประชุมปฏิบัติการและสัมมนา ของหน่วยพัฒนาอาจารย์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปี 2520-2524 โดยศึกษาเฉพาะโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จำนวน 9 โครงการคือ โครงการประชุมเรื่อง การเรียนการสอนทั่วไป ชุดการสอน การประเมินผลการเรียน การสอนแบบบรรยาย การสอนโดยผู้สอนเป็นกลุ่ม การสอนกลุ่มย่อย เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา สื่อการสอน และการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาในแต่ละโครงการประชุม ซึ่งจะได้ออกแบบสอบถามที่มีข้อความแตกต่างกันทั้ง 9 โครงการ แล้วนำไปแจกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 336 คนด้วยตนเอง โดยแยกแบบสอบถามตามรายชื่อของโครงการที่ไปประชุม พร้อมกับสัมภาษณ์อาจารย์บางท่าน เพื่อหาข้อเท็จจริงมาสนับสนุนข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แต่ละท่าน และทดสอบสัดส่วนของอาจารย์ที่มีพฤติกรรมการสอนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้การทดสอบค่าซีก (z-test) หรือทดสอบด้วยไคสแควร์ (Chi-Square) ในแต่ละโครงการประชุม

ขอค้นพบ

1. สถานการณ์ส่วนตัวของผู้ตอบ

- 1.1 อาจารย์ที่เป็นเพศหญิงมีจำนวนสูงกว่าอาจารย์ที่เป็นเพศชายในทุกโครงการประชุม

- 1.2 อาจารย์ที่มีอายุตั้งแต่ 30-40 ปี มีจำนวนมากที่สุดในทุกโครงการประชุม และโดยส่วนรวมอาจารย์ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (5.08%)
- 1.3 โดยส่วนรวมอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งช่วยศาสตราจารย์มีจำนวนมากที่สุด(46.48%) ส่วนอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์มีจำนวนน้อยที่สุด(0.78%)
- 1.4 โดยส่วนรวมอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนอยู่ในช่วง 5-10 ปี มีจำนวนมากที่สุด(71.25%) ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 25 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด(5.08%)
- 1.5 โดยส่วนรวมอาจารย์ที่สนใจทั้งงานสอนและงานวิจัยแต่เน้นการสอนมีจำนวนมากที่สุด(55.08%) ส่วนอาจารย์ที่เน้นหนักงานวิจัยเพียงอย่างเดียวไม่มีเลย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ผ่านการประชุมในแต่ละโครงการ การตัดสินใจโครงการประชุมใดประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ได้พิจารณาจากเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อ ดังนี้คือ

- ก. ค่าดัชนี เลขคณิตของคะแนนพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แต่ละท่านในแต่ละโครงการ มีค่าตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป จากสเกล 1-4 และ
- ข. สัดส่วนของอาจารย์ที่มีคะแนนพฤติกรรมการสอนผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ในข้อ ก. ของแต่ละโครงการมีค่าไม่แตกต่างจาก 0.75

โครงการใดที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อ ถือว่าโครงการนั้นประสบผลสำเร็จ แต่หากไม่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อถือว่าโครงการนั้นไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งพบว่ามีโครงการที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จดังนี้คือ

2.1 โครงการที่ประสบผลสำเร็จมีจำนวน 6 โครงการคือ โครงการประชุม เรื่องการเรียนการสอนทั่วไป การสอนแบบบรรยาย การสอนกลุ่มย่อย เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ และการประเมินผลการเรียน

2.2 โครงการที่ไม่ประสบผลสำเร็จ มีจำนวน 3 โครงการคือ โครงการประชุมเรื่อง ชุคการสอน การสอนโดยผู้สอนเป็นกลุ่ม และสื่อการสอน

3. อาจารย์ที่ผ่านการประชุมเสนอแนะให้ปรับปรุงโครงการประชุมคานต่างๆคือ คานการประชาสัมพันธ(50.39%) ระยะเวลาในการจัด(46.88%) วิทยากร(39.84%) เกณฑการคัดเลือกผู้เข้าประชุม(38.28%) เทคนิคการจัดประชุม(33.98%) เนื้อหาของการจัดประชุม(23.82%) ปริมาณและคุณภาพของผู้นานการประชุม(22.66%) และการให้บริการและสวัสดิการต่างๆแก่ผู้เข้าประชุม(2.73%)

จากขอคนพบตั้งกล่าวสรุปไควา ในการจัดโครงการประชุมปฏิบัติการและสัมมนาของหน่วยพัฒนาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทั้งโครงการที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จในอัตราส่วนต่างๆกัน อาจารย์ที่ผ่านการประชุมโดยส่วนรวมมีความเห็นวา หน่วยพัฒนาคณาจารย์หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดประชุมควรปรับปรุงแก้ไขของคประกอบต่างๆของการจัดประชุมในแต่ละครั้งให้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผล

1. ในโครงการประชุมเรื่อง การเรียนการสอนทั่วไป จากสัคส่วนของอาจารย์ที่มีพฤติกรรมการสอนผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 3.00 มีค่าเท่ากับ 0.76 แสดงให้เห็นวาอาจารย์ที่ผ่านการประชุมส่วนใหญ่ได้นำความรู้ที่ไควรับไปใช้ปฏิบัติอย่างสม่าเสมอในการเรียนการสอนทั้ไป ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอน 3 ประการคือ วัตถุประสงค์ทางการศึกษา การจัดประสพการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล ถึงแม้วาอาจารย์ส่วนใหญ่จะได้ปฏิบัติผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 3.00 แต่ถาพิจารณาในรายละเอียดแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติ จะเห็นวาวีธีการปฏิบัติส่วนมากมักจะเป็นสิ่งที่อาจารย์ใช้ปฏิบัติอยู่เป็นประจำในการเรียนการสอน¹ สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนนั้น อาจารย์บางท่านไม่ทราบวาลัษณะที่ตนได้ปฏิบัติอยู่นั้นถูกต้อง เหมาะสมหรือมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด สาเหตุอีกประ

¹ดูจากภาคผนวก แบบสอบถามโครงการประชุมเรื่อง การเรียนการสอนทั่วไป

การหนึ่งก็คือ อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีเวลา และยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติตามหลักการที่ได้เรียนรูามากนัก¹ ดังนั้นเพื่อความรุ่มและความพร้อมในการปฏิบัติที่ถูกต้อง อาจารย์ควรจะได้รับความรู้และความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยอาจสมัคร เขาประชุมในโครงการอื่น ๆ โดยเฉพาะโครงการการประเมินผลการเรียน

2. ในโครงการประชุมเรื่องชุดการสอน พบว่า อาจารย์ที่ผ่านการประชุมมีพฤติกรรมการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดให้อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$) ซึ่งผลที่ได้ชี้ให้เห็นว่า อาจารย์ที่ผ่านการประชุมโดยส่วนใหญ่ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดทำชุดการสอน หรือนำชุดการสอนไปใช้ประกอบการสอน แม้อาจารย์บางท่านจะมองเห็นคุณประโยชน์ของชุดการสอนที่จะช่วยปรับปรุง ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัย แต่ตนเองขาดความเข้าใจในการผลิตและการใช้อย่างถูกต้อง ถึงแม้จะได้เข้าประชุมในโครงการนี้ผ่านมาแล้วก็ตาม รวมทั้งไม่มีเวลาและขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน² สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3. ในโครงการประชุมเรื่องการประเมินผลการเรียน พบว่าอาจารย์ที่ผ่านการประชุมมีพฤติกรรมการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งผลที่ได้แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในแต่ละขั้นตอนของการประเมินผลการเรียน ทั้งนี้เพราะการประเมินผลการเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่อาจารย์จะต้องปฏิบัติเป็นประจำ จึงจำเป็นต้องหาทางปรับปรุงส่งเสริมวิธีการที่ตนได้ปฏิบัติอยู่นั้นให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบนั้น พบว่า สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักการที่เรียนรูมา และหลังจากผ่านการประชุมแล้วมีความรู้ความเข้าใจ

¹ ข้อมูลที่ได้จากการสุ่มสัมภาษณ์อาจารย์ที่ผ่านโครงการประชุมเรื่องการเรียนรู้การสอนทั่วไป

² ข้อมูลที่ได้จากการสุ่มสัมภาษณ์อาจารย์ที่ผ่านโครงการประชุมเรื่องชุดการสอน

เพิ่มขึ้น และพยายามที่จะใช้ขอทดสอบ เป็นแบบปรนัยให้มากขึ้นแทนที่จะใช้ เป็นแบบอัตนัยทั้งหมดเหมือนครั้งก่อนๆ จากสิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานี้ชี้ให้เห็นว่า อาจารย์ได้รับความรู้ เรื่องการประเมินผลการ เรียนมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะนำความรู้ ไปใช้ปฏิบัติและปรับปรุงวิธีการประเมินผลการ เรียนให้ดีขึ้น จึงนับได้ว่าโครงการนี้ประสบความสำเร็จ

4. ในโครงการประชุม เรื่อง การสอนแบบบรรยาย พบว่าอาจารย์ที่ผ่านการประชุมมีพฤติกรรมการสอนผ่าน เกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในแต่ละขั้นตอนของการสอนแบบบรรยาย จึงนับได้ว่าโครงการนี้ประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสอนของอาจารย์ใน ระดับมหาวิทยาลัยนั้น พบว่าผู้สอนใช้วิธีบรรยายในชั้นเรียนเป็นสำคัญ² อาจารย์จึงจำเป็นต้องปรับปรุงวิธีการสอนแบบบรรยายของตนเพื่อไปสู่หลักการที่คืออยู่เสมอ และวิธีการสอนแบบบรรยายเป็นวิธีที่ถือปฏิบัติอย่างกว้างขวางในหมู่นิสิตระดับอุดมศึกษา และคงยึดถือปฏิบัติต่อไปอีกนาน³ ดังนั้นการศึกษา เพื่อหาความรู้ความเข้าใจและปรับปรุงวิธีการนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรที่จะได้ปฏิบัติอย่างจริงจังและสม่ำเสมอต่อไป

5. ในโครงการประชุม เรื่อง การสอนโดยผู้สอนเป็นกลุ่ม พบว่าอาจารย์ที่ผ่านการประชุม มีพฤติกรรมการสอนต่ำกว่า เกณฑ์ที่กำหนดให้ อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติในวิธีการสอนโดยผู้สอนเป็นกลุ่มหรือไม่มีโอกาสรวมสอนเป็นกลุ่ม ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้สอนไม่เพียงพอกับความต้องการ ลักษณะเนื้อหาวิชาที่สอนอยู่ไม่เหมาะสมกับการสอนแบบนี้ และยังไม่เห็นประโยชน์โดยแท้จริงของการสอนโดยผู้สอน

¹ ข้อมูลจากการ สุ่มสัมภาษณ์อาจารย์ที่ผ่านโครงการประชุม เรื่อง การประเมินผลการเรียน.

² พัทยา สายหุ, เรื่อง เคียวกัน,

³ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, "ทัศนของผู้นเรียนที่มีต่อการสอนแบบบรรยาย" เอกสารคำสอนประกอบการสอนวิชา 421631 พฤติกรรมการสอนระดับอุดมศึกษา, (แผนกวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), บทนำ.

เป็นกลุ่ม¹จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวอาจ เป็นสาเหตุที่ทำให้โครงการนี้ไม่ประสบความสำเร็จ หรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ จึงควรที่จะหาทางปรับปรุงแก้ไขให้อาจารย์ได้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการสอนเป็นกลุ่ม เพื่อจะได้ค้นหาวิธีการสอนเป็นกลุ่มไปใช้ตามโอกาสอันเหมาะสม

6. ในโครงการประชุมเรื่อง การสอนกลุ่มย่อย พบว่าอาจารย์ที่ผ่านการประชุมมีพฤติกรรมการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ได้นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติ ในวิธีการสอนกลุ่มย่อยแบบต่างๆอย่างสม่ำเสมอ จึงนับได้ว่าโครงการนี้ประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่าการ เรียนการสอนแบบกลุ่มย่อย ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนมากที่สุด อาจารย์แต่ละภาควิชาจึงได้ใช้วิธีการสอนกลุ่มย่อยแบบต่างๆ อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะที่ใช้กันมากได้แก่ แบบอภิปรายเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 4 ถึง 6 คน โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ให้นักศึกษาได้เรียนรู้และแก้ปัญหาาร่วมกันมากที่สุด เป็นที่น่าสนใจ เกตวาวีธีการสอนแบบกลุ่มย่อยที่นำมาใช้นั้นอาจารย์ส่วนมากไม่ทราบว่าวิธีการที่ได้ปฏิบัติ นั้นมีความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักการ เพียงใด แต่นำมาใช้เพราะเห็นประโยชน์ และคุณค่าของการสอนแบบกลุ่มย่อยมากกว่า² ดังนั้น เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียน การสอนอย่างแท้จริง อาจารย์ควรปฏิบัติอย่างถูกต้องควบคู่ไปด้วย

7. ในโครงการประชุมเรื่อง เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา พบว่า อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนตาม เกณฑ์ที่กำหนดให้ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ได้นำความรู้และเทคนิคการสอนแบบต่างๆไปใช้ปฏิบัติ วิธีการสอนที่นำมาใช้รองลงมาจาก การสอนแบบบรรยายได้แก่ แบบอภิปราย แบบกลุ่มย่อย แบบฝึกปฏิบัติ และใช้สื่อการสอนประกอบ รวมทั้งให้นักศึกษาได้ศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะการใช้สื่อการสอนประกอบการสอนนั้นได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ค่อนข้างมาก ทำให้มีความเข้าใจเพิ่มขึ้นถึงหลักและวิธีการใช้สื่อต่างๆ และที่นิยมใช้กันมากได้แก่ แผนโปรงใส สำหรับ

¹ ข้อมูลที่ได้จากการ สุ่มสัมภาษณ์และได้จากแบบสอบถามในโครงการประชุม เรื่อง การสอนโดยผู้สอน เป็นกลุ่ม.

² ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและได้จากการ สุ่มสัมภาษณ์ประกอบในบาง ส่วนใน โครงการประชุมเรื่อง การสอนกลุ่มย่อย.

วิธีการสอนแบบให้คิด เรียนรูด้วยตนเองนั้น มักจะมีปัญหาที่หนังสือหรือตำราต่างๆที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิต หรือนิสิตไม่ได้ปฏิบัติตามข้อแนะนำ¹ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เคยชินต่อวิธีการสอนแบบบรรยายมากกว่าวิธีอื่นๆ ซึ่งเป็นผลให้อาจารย์ขาดความกระตือรือร้นที่จะใช้ เทคนิคการสอนแบบอื่นๆมากกว่าการบรรยาย

8. ในโครงการประชุมเรื่อง สื่อการสอน พบว่าอาจารย์ที่ผ่านการประชุมมีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนดีกว่า เกณฑ์ที่กำหนดให้ อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) แต่มีการผลิตสื่อการสอนอย่างน้อยคนละ 1 ประเภททุกคน จึงนับได้ว่าโครงการนี้ประสบความสำเร็จในบางส่วน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนต่างๆที่ได้เรียนรู้ไปนั้นมีการนำไปใช้ปฏิบัติอย่างจริงจัง และที่ผลิตมากได้แก่ แผนโปร่งใสมีอยู่จำนวนร้อยละ 81.25 และการผลิตงานทางคานกราฟิกซึ่งมีอยู่ร้อยละ 66.80 นอกจากนี้จะผลิตด้วยตนเองแล้วยังได้ผลิตสื่อการสอนต่างๆร่วมกับแผนกหรือภาควิชาโสตทัศนศึกษา อาจารย์ในภาคเดียวกัน อาจารย์ในภาคอื่น และผู้เรียนด้วย จากผลที่ได้ยินยอมชี้ให้เห็นว่าอาจารย์มีแนวโน้มที่จะผลิตสื่อการสอนเพื่อนำไปใช้ประกอบการสอนอย่างกว้างขวาง แต่การนำสื่อการสอนไปใช้นั้นอาจารย์ไม่ได้ปฏิบัติในแต่ละชั้นตอนอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีปัญหาและข้อจำกัดบางอย่างในสภาพการณ์ที่เป็นจริง ขาดความรู้และความชำนาญในการใช้ ขาดห้องเรียนที่เหมาะสมในการใช้ซึ่ง เป็นปัญหามากที่สุด² โดยสอดคล้องกับที่ เซอร์แมน³ (Sherman) ได้ศึกษาไว้เกี่ยวกับปัญหาการใช้โสตทัศนวัสดุของอาจารย์ในคณะต่างๆของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบปัญหาและอุปสรรคทำนองเดียวกันคือ สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้โสตทัศนวัสดุ ผู้สอนขาดความรู้ เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ ความไม่สะดวกในการจัดหา การยืม และจำนวนของโสตทัศนวัสดุมีจำนวนไม่พอกับความต้องการ จากปัญหาที่ผู้สอนขาดความรู้และความชำนาญใน

¹ ข้อมูลที่ได้จากการสุ่มสัมภาษณ์อาจารย์ที่ผ่านโครงการประชุมเรื่อง เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา.

² ข้อมูลที่ได้จากการสุ่มสัมภาษณ์อาจารย์ที่ผ่านโครงการประชุมเรื่อง สื่อการสอน

³ Sherman Mendel, Ibid.,

การใช้สื่อการสอนต่างๆ รวมทั้งการจัดหาและจัดขีมนั้น ทางหน่วยพัฒนาคณาจารย์ควรให้คำแนะนำช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้การใช้สื่อการสอนเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๑. ในโครงการประชุมเรื่อง การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ พบว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ได้นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในแต่ละขั้นตอนของการสอนที่ เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะอาจารย์ได้ตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของการสอนแบบนี้ซึ่ง เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัยมากที่สุด อีกทั้งการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรจัดให้สอดคล้องและต่อเนื่องกับการศึกษาในระดับชั้นประถมและมัธยมศึกษา ซึ่งฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงการเรียนการสอนที่ เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยปัจจุบันที่ตนเองอาศัยตนเอง เป็นที่พึ่ง จึงนับได้ว่าโครงการนี้ประสบความสำเร็จอย่างสูงโดยบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้

จากผลการค้นพบดังกล่าวมาแล้วจะเห็นว่า อาจารย์ที่ผ่านการประชุมส่วนใหญ่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการนำความรู้ที่ใคร่ไปใช้ปฏิบัติในการสอน แต่วิธีการปฏิบัติมักจะไม่ค่อยถูกต้องตามหลักการที่รับรูมา ดังนั้น เพื่อให้อาจารย์มีความรู้และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักการควไปควย การจัดประชุมควรมุ่ง เน้นให้อาจารย์ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนในแต่ละขั้นตอนให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการมากขึ้น ไม่ใช่แต่ให้มีความรู้อย่างเดียว นอกจากนี้ควรจะค้นหาทางแก้ปัญหาหรือให้เสนอแนะแก้อาจารย์ ในกรณีที่ต้องการความช่วยเหลืออีกด้วย

ขอเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุง การจัดโครงการประชุม

เพื่อที่จะให้โครงการประชุมปฏิบัติการและสัมมนาซึ่งจะจัดขึ้นในครั้งต่อไป เป็นประโยชน์อย่างแท้จริงสำหรับผู้เขาประชุม หน่วยพัฒนาคณาจารย์ควรมีการทบทวนอย่างจริงจังในเรื่องต่างๆตามขอเสนอแนะดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากการสุ่มสัมภาษณ์อาจารย์ที่ผ่านโครงการประชุมเรื่อง การเรียนการสอนที่ เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้.

1. การประชุมสัมพันธ จากผลการสำรวจปรากฏว่า อาจารย์ที่ผ่านการประชุมจำนวนร้อยละ 54.26 เสนอแนะให้มีการประชุมสัมพันธก่อนการจัดประชุมในแต่ละโครงการล่วงหน้า เป็นเวลานานพอที่อาจารย์สามารถเตรียมตัวได้ทัน นอกเหนือจากนั้นก็ควรที่จะเพิ่มรายละเอียดต่างๆในการประชุมสัมพันธแต่ละครั้งให้มากขึ้น และชัดเจนยิ่งขึ้น หรืออาจประชุมสัมพันธผ่านทางหนังสือ วารสารต่างๆของมหาวิทยาลัยให้เด่นเป็นพิเศษและ สะดุดตาผู้อ่าน จากข้อเสนอแนะดังกล่าว เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาในแง่ของการประชุมสัมพันธ กล่าวคือจะต้องมีการร่วมมือประสานงานในการประชุมสัมพันธหลายๆทางพร้อมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ข่าวสารไปถึงอาจารย์อย่างทั่วถึงและรวดเร็วที่สุด

2. ระยะเวลาในการจัดประชุม อาจารย์ที่ผ่านการประชุมจำนวนร้อยละ 62 เสนอแนะให้มีการจัดประชุมระหว่างปิดเทอม โดยให้เหตุผลว่า ถ้าจัดในช่วงเปิดเทอมไม่ค่อยมีเวลาว่างพอที่จะเข้าร่วมประชุม หรืออาจจะประชุมได้บางวันเท่านั้น เนื่องจากติดสอน ทั้งๆที่มีความสนใจ เป็นอย่างมาก ดังนั้น เวลาที่จัดในช่วงปิดเทอมนั้นจึงมีได้เป็นเวลาที่เหมาะสมให้อาจารย์ได้เข้าร่วมกันอย่างทั่วถึง ถ้าเป็นไปได้หน่วยงานพัฒนาคณาจารย์ควรจัดในช่วงปิดเทอมเพื่อให้อาจารย์ที่สนใจได้เข้าร่วมกันอย่างทั่วถึง

3. วิทยากร จากผลการสำรวจปรากฏว่า อาจารย์ที่ผ่านการประชุมร้อยละ 64.22 เสนอแนะว่า ควรเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์และความชำนาญพิเศษ เฉพาะคนนั้นจริงๆ นอกเหนือจากนั้นควร เป็นผู้ที่มีการถ่ายทอดความรู้ ได้อย่างสนใจ ตลอดจนสามารถชี้แนะวิธีการต่างๆที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ในสภาพการณ์ที่เป็นจริง ดังนั้นในการเชิญวิทยากรแต่ละครั้ง หน่วยงานพัฒนาคณาจารย์ควรคำนึงถึงวิทยากรที่เชี่ยวชาญและมีความรู้ในเนื้อหาเป็นอย่างดีจริงๆ อีกทั้งสามารถจูงใจให้อาจารย์มีความเชื่อถือและศรัทธาพอสมควร มิฉะนั้นแล้วการประชุมอาจจะไม่ประสบผลสำเร็จดังที่มุ่งหวัง

4. เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุม อาจารย์ที่ผ่านการประชุมร้อยละ 54.28 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุมตามความสนใจหรือความสมัครใจเป็นลำดับแรก โดยถือเกณฑ์การสมัครตามลำดับก่อนหลัง และเมื่อครบตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในครั้งนั้น แต่ปรากฏว่ามีอาจารย์ที่สมัครไว้แล้ว แต่ไม่มีสิทธิที่จะเข้าร่วม ก็ควรที่จะจัด

¹ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์.

ประชุมในเรื่อง เดิมอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะจัดประชุมในเรื่องใหม่ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้อาจารย์ที่สนใจในเรื่องนั้นจริงๆ ได้เข้าประชุมอย่างทั่วถึง รวมทั้งผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้าประชุมมาก่อนก็สามารถเข้าประชุมได้ ซึ่งจะช่วยให้สมัครเข้าประชุมในครั้งต่อไป นอกเหนือจากนั้น หน่วยพัฒนาอาจารย์ควรกำหนดเกณฑ์ต่างๆตามความเหมาะสมของการประชุมในแต่ละเรื่อง ประกอบด้วย และเกณฑ์ข้อหนึ่งที่ควรพิจารณาคือ ผู้ที่จะเข้าประชุมควรมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะเข้าประชุมพอสมควร ไม่ใช่แต่มีความสนใจเพียงอย่างเดียว จากข้อเสนอแนะต่างๆดังกล่าวมานี้ จึงสมควรที่หน่วยพัฒนาอาจารย์จะนำไปพิจารณากำหนด เกณฑ์ที่แน่นอนก่อนจะเปิดรับสมัครผู้เข้าประชุมในแต่ละโครงการต่อไป

5. เทคนิคหรือวิธีการและเนื้อหาในการจัดประชุม ผู้เข้าประชุมส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ในการจัดประชุมแต่ละครั้งควรนำ เทคนิคและวิธีการใหม่ๆมาใช้ โดยใช้หลายๆวิธี ผสมกันไปตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้เข้าประชุมเกิดความเบื่อหน่าย ในการจัดแต่ละครั้งควรจัดแบ่ง เป็นกลุ่มย่อยๆตามสาขาวิชา ทั้งนี้เพื่อจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์แต่ละคณะซึ่งมักจะแตกต่างกันออกไป แต่ก็คล้ายกันในหลักการที่ว่า สามารถนำเนื้อหาวิชาความรู้ที่ใคร่จะไปประยุกต์ใช้ และแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ในสภาพการณ์ที่เป็นจริง ในการจัดเนื้อหาไม่ควร เน้นทฤษฎีที่ค่อนข้างจะเป็นวิชาการมากเกินไป แต่ควรมุ่งที่การปฏิบัติมากกว่า

6. ปริมาณและคุณภาพของผุ้ผ่านการประชุม ส่วนใหญ่เสนอแนะว่าไม่ควรเน้นในเรื่องปริมาณ แต่ควร เน้นที่คุณภาพของผุ้ผ่านการประชุมโดยจัดให้มี Pre-test และ Post-test ตลอดจนติดตามผลอาจารย์ที่ผ่านการประชุมทุกโครงการ เพราะข้อเท็จจริงที่ประมวลไ้ได้น่าจะเป็น เครื่องชี้แนวโน้มและระดับคุณภาพของผุ้ผ่านการประชุมโดยบางตามสมควร

7. บริการและสวัสดิการต่างๆ ผู้เข้าประชุมโดยส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมดี มีบางส่วนเท่านั้นที่จะคงปรับปรุงคือ ควรจัดบริการทางคานเอกสารต่างๆเพิ่มขึ้น เพราะสามารถนำไปใช้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติมได้บางพอสมควร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย

1. ควรจะมีการติดตามผลโครงการอื่นๆต่อไป เพื่อที่จะได้ศึกษาว่า อาจารย์ที่ผ่านการประชุมได้นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติตามหลักการที่ใคร่รับในแต่ละโครงการมากน้อยเพียงใด ทั้ง

นี้เพื่อจะได้อะไรที่เป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงโครงการประชุมต่อไป

2. ควรมีการประเมินทั้งโครงการประชุม ในกรณีที่จะจัดโครงการต่างๆในครั้งต่อไป เพื่อให้เป็นการศึกษาที่สมบูรณ์ที่สุด โดยทำการศึกษาทั้งในขณะที่โครงการกำลังดำเนินอยู่ และเสร็จสิ้นทันที ตลอดจนมีการติดตามผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอย่างเด่นชัด อันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงส่วนต่างๆให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ควรมีการเปรียบเทียบความคิดเห็น และพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ก่อนเข้าประชุม กับหลังจากที่ผ่านการประชุมแล้ว เพื่อบ่งชี้ประสิทธิภาพของการจัดประชุมแต่ละครั้ง และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย